

Politechnika
Śląska

Monitor Prawny Politechniki Śląskiej

poz. 240

ZARZĄDZENIE NR 51/2021
REKTORA POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ
z dnia 29 marca 2021 r.

w sprawie wprowadzenia „Kodeksu etyki nauczycieli akademickich Politechniki Śląskiej”

Działając na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (j.t. Dz. U. z 2021 r. poz. 478), w związku z zapisami Kodeksu Etyki Pracownika Naukowego (stanowiącego załącznik do uchwały nr 2/2020 Zgromadzenia Ogólnego PAN z dnia 25 czerwca 2020 r.) oraz Deklaracji w sprawie wolności akademickiej (stanowiącej załącznik nr 1 do Komunikatu Rzymskiego przyjętego w listopadzie 2020 r. na Ministerialnej Konferencji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego w Rzymie), po zasięgnięciu opinii Senatu Politechniki Śląskiej (uchwała nr 22/2021 Senatu Politechniki Śląskiej z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie zaopiniowania Regulaminu etyki nauczycieli akademickich Politechniki Śląskiej – Monitor Prawny PŚ z 2021 r. poz. 232), zarządza się, co następuje:

§ 1

Wprowadza się do stosowania w Uczelni „Kodeks etyki nauczycieli akademickich Politechniki Śląskiej” stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Rektor PŚ: A. Mężyk

Kodeks etyki nauczycieli akademickich Politechniki Śląskiej

W duchu zapewnienia praw konstytucyjnych członków wspólnoty akademickiej, autonomii Uczelni i wolności akademickiej rozumianej jako niewątpliwe, podstawowe prawo demokratyczne, częściowo ugruntowane w prawie do edukacji, i mającej wspólne elementy z wolnością myśli, poglądów i wypowiedzi, zdefiniowanej w załączniku nr 1 Komunikatu Rzymskiego przyjętego w listopadzie 2020 r. na Ministerialnej Konferencji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego w Rzymie, określa się wartości i normy etyczne obowiązujące nauczycieli akademickich Politechniki Śląskiej.

Rozdział 1 Postanowienia ogólne

§ 1

Kodeks etyki nauczycieli akademickich Politechniki Śląskiej, zwany dalej Kodeksem, określa wartości etyczne oraz wynikające z nich zasady postępowania nauczyciela akademickiego jako:

- 1) pracownika Politechniki Śląskiej,
- 2) badacza naukowego,
- 3) dydaktyka i wychowawcy uczestników procesu kształcenia,
- 4) uczestnika życia publicznego

i jest zgodny z Kodeksem Etyki Pracownika Naukowego uchwalonym przez Zgromadzenie Ogólne PAN w dniu 25 czerwca 2020 r.

§ 2

Ilekczo w niniejszym Kodeksie jest mowa o nauczycielu akademickim, należy przez to rozumieć osobę spełniającą wymagania, o których mowa w art. 113 i 116 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (j.t. Dz.U. z 2021 r. poz. 478), zatrudnioną na Politechnice Śląskiej.

§ 3

Postanowienia niniejszego Kodeksu mają również zastosowanie do osób wykonujących na Politechnice Śląskiej zadania nauczyciela akademickiego lub prowadzących badania naukowe w ramach umów cywilnoprawnych.

§ 4

Przestrzeganie wartości etycznych i zasad postępowania etycznego należy do obowiązków nauczycieli akademickich Politechniki Śląskiej, jest nierozłącznie związane z wykonywaniem tego zawodu, a ich naruszenie w pewnych przypadkach może podlegać odpowiedzialności dyscyplinarnej na podstawie art. 275 ustawy, o której mowa w § 2.

Rozdział 2 Uniwersalne wartości etyczne cechujące nauczyciela akademickiego

§ 5

1. Postawa nauczyciela akademickiego charakteryzuje się poszanowaniem obowiązującego prawa oraz uznanych wartości i zasad etycznych.
2. Aktywność badawcza i dydaktyczna oraz uczestnictwo nauczyciela akademickiego w życiu publicznym służą odkrywaniu, obronie i upowszechnianiu prawdy jako głównej wartości poznawczej.
3. Nauczyciel akademicki:
 - 1) stoi na straży godności zawodu nauczyciela zarówno w życiu zawodowym, prywatnym, jak i w działalności publicznej, łącząc godność osobistą z poszanowaniem godności innych ludzi,

- 2) wyróżnia się tolerancją wobec ludzi o różnych pochodzeniu, wyznaniu, rasie, płci i wieku oraz poszanowaniem innych punktów widzenia, postaw badawczych, światopoglądów i tradycji kulturowych,
- 3) odznacza się poczuciem moralnej i prawnej odpowiedzialności za głoszone poglądy i prowadzone badania oraz za swoje postępowanie jako pracownika Politechniki Śląskiej, badacza, dydaktyka i uczestnika życia publicznego,
- 4) przeciwstawia się nierzetelności, nieuczciwości, nietolerancji, niesprawiedliwości i innym przejawom zachowań nieetycznych osób zatrudnionych na Politechnice Śląskiej, studentów i doktorantów oraz innych uczestników procesu kształcenia,
- 5) unika konfliktu interesów, a także odmawia przyjmowania jakichkolwiek korzyści, które mogłyby naruszać jego niezależność, uczciwość lub obiektywizm.

Rozdział 3 **Nauczyciel akademicki jako pracownik**

§ 6

Nauczyciel akademicki jako pracownik:

- 1) dba o dobry wizerunek Politechniki Śląskiej i realizuje jej misję,
- 2) krzewi i rozwija wartości etyczne oraz poczucie więzi w całej wspólnotie akademickiej Politechniki Śląskiej,
- 3) wykazuje się lojalnością wobec Politechniki Śląskiej, objawiającą się przede wszystkim przestrzeganiem dyscypliny pracowniczej i okazywaniem pomocy w budowaniu prestiżu Uczelni,
- 4) aktywnie i twórczo wykonuje zadania na rzecz Politechniki Śląskiej oraz uczestniczy w pracach organizacyjnych Uczelni, biorąc czynny udział w realizacji strategii rozwoju Uczelni,
- 5) stanowi wzór zachowania dla członków wspólnoty akademickiej oraz otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni,
- 6) jest życzliwy, taktowny i uprzejmy w relacjach międzyludzkich, odznacza się wysoką kulturą osobistą i dba o dobre stosunki w pracy, a także nie wywołuje konfliktów w swoim środowisku,
- 7) pełniąc funkcje w organach wybieralnych Politechniki Śląskiej oraz funkcje kierownicze, kieruje się jedynie dobrem Uczelni oraz wspólnoty akademickiej,
- 8) rozwija swoją wiedzę zawodową niezbędną do coraz lepszego wykonywania pracy naukowej i dydaktycznej,
- 9) dba o rzetelne i sumienne wykonywanie obowiązków zawodowych,
- 10) nie przyjmuje za wykonywanie swoich obowiązków nauczycielskich jakichkolwiek korzyści majątkowych lub osobistych od studentów, doktorantów i innych osób,
- 11) dba o majątek i środki publiczne, którymi dysponuje jako osoba zatrudniona na Politechnice Śląskiej, i nie wykorzystuje środków i materiałów w sposób niezgodny w przepisami Uczelni,
- 12) nie podejmuje działań, które mogłyby godzić w prestiż Politechniki Śląskiej oraz nie angażuje się w przedsięwzięcia, które mogłyby przyczynić się do osłabienia konkurencyjności Uczelni w jakiegokolwiek sferze,
- 13) podejmując pracę poza Politechniką Śląską, powstrzymuje się od czynności mających charakter konkurencyjny wobec Uczelni lub jej jednostek organizacyjnych.

Rozdział 4 **Nauczyciel akademicki jako badacz naukowy**

§ 7

Nauczyciel akademicki jako badacz naukowy:

- 1) jest rzetelny w prezentowaniu celów zamierzonych lub prowadzonych badań, w przedstawianiu metod i procedur badawczych oraz interpretacji uzyskanych wyników, a także w przekazywaniu informacji na temat możliwych zagrożeń oraz korzyści wynikających z ich zastosowania,
- 2) jest wiarygodny w prowadzeniu badań, skrupulatny, odznacza się troską o szczegóły i pieczołowitością w przedstawianiu i publikowaniu wyników badań,
- 3) jest obiektywny – opiera interpretację i wnioski wyłącznie na uzyskanych wiarygodnie wynikach badań, sprawdzalnym rozumowaniu i danych, które są możliwe do potwierdzenia przez innych,

- 4) jest niezależny od zewnętrznych wpływów na prowadzenie badań, w szczególności od zlecających badania czy ekspertyzy,
- 5) jest otwarty w dyskusjach z innymi naukowcami na temat własnych badań oraz przyczyniania się do gromadzenia wiedzy poprzez uczciwe publikowanie wyników swojej pracy,
- 6) przejawia odpowiedzialność wobec obiektów badań; badania, których przedmiotem są ludzie lub zwierzęta, mogą być prowadzone jedynie wtedy, gdy jest to niezbędne i zawsze z poszanowaniem godności człowieka i praw zwierząt, na podstawie zgody wyrażonej przez odpowiednie komisje ds. etyki, w tym komisje bioetyczne,
- 7) ma świadomość odpowiedzialności za społeczno-gospodarcze i środowiskowe konsekwencje niewłaściwie sformułowanych konkluzji,
- 8) jest sprawiedliwy i rzetelny w ocenie merytorycznej i etycznej pracy oraz w opiniowaniu i uznawaniu osiągnięć naukowych innych badaczy, co wyraża się we właściwym podawaniu źródeł i uczciwym uznawaniu ich udziału w osiągnięciach naukowych,
- 9) nie wykorzystuje swojego naukowego autorytetu przy wypowiedzaniu się na tematy spoza obszaru własnych kompetencji,
- 10) wykazuje się troską o przyszłe pokolenia naukowców, przejawiającą się nie tylko w poszanowaniu i uczciwym traktowaniu współpracowników oraz staraniach o ich rozwój naukowy, lecz także w upowszechnianiu wśród nich obowiązujących standardów oraz norm etycznych.

Rozdział 5

Nauczyciel akademicki jako dydaktyk i wychowawca uczestników procesu kształcenia

§ 8

Nauczyciel akademicki jako dydaktyk i wychowawca uczestników procesu kształcenia (studentów, doktorantów, i uczestników innych form kształcenia):

- 1) dba o innowacyjność metod nauczania i jasne przekazywanie wiedzy oraz aktywny i twórczy udział uczestników procesu kształcenia w zajęciach, rozwija samodzielność ich myślenia,
- 2) przekazuje najnowszy stan wiedzy w zakresie prowadzonego przedmiotu, rzetelnie informując o autorskim wkładzie określonych uczonych lub zespołów badawczych,
- 3) nie rezygnując z tradycyjnych wolności akademickich, w tym wolności słowa, dokłada starań, aby kwestie drażliwe społecznie bądź budzące spory i kontrowersje referować, unikając sformułowań, które mogą być odebrane jako poniżające lub obraźliwe,
- 4) odnosi się do wszystkich z życzliwością, powagą i taktem, unika niestosowności w słowach i zachowaniu, nie kieruje się negatywnymi emocjami, jest bezstronny i sprawiedliwy,
- 5) w trakcie prowadzenia zajęć dydaktycznych nie podważa autorytetu innych nauczycieli akademickich,
- 6) w szczególności respektuje treści kształcenia, harmonogram ich przekazywania oraz zapowiedziany sposób weryfikacji efektów uczenia się określone w stosownych dokumentach,
- 7) dba o punktualność, nie nadużywa zastępstw lub przekładania zajęć,
- 8) przyjmuje sprawiedliwe i jednakowe zasady oceniania bez względu na wiek, płeć, przynależność etniczną, światopogląd, poglądy polityczne, orientację seksualną, pozycję materialną, stanowisko w życiu społecznym lub zawodowym etc.,
- 9) ocenia w sposób jawny, umożliwiając ocenianym zapoznanie się z uzasadnieniem oceny,
- 10) w procesie nauczania zwalcza objawy nieuczciwości uczestników procesu kształcenia, w tym także przywłaszczanie sobie przez nich wyników cudzej pracy,
- 11) uczy kultury dyskusji naukowej i formułowania krytyki w zgodzie z zasadami dobrego obyczaju i poszanowania interlokutora,
- 12) w procesie kształcenia unika zwrotów i określeń, które należą lub mogą być uznane za przynależne do języka nienawiści, wulgaryzmów oraz symboli czy gestów uważanych za obraźliwe, a ponadto stanowczo reaguje w sytuacji, gdy jest świadkiem takich zachowań,
- 13) uznaje za niezbywalne prawo uczestników procesu kształcenia do oceniania jego pracy dydaktycznej i postawy nauczycielskiej,

- 14) w przypadku konfliktu z uczestnikami procesu kształcenia powierza rozstrzygnięcie sporu powołanym do tego organom lub komisjom Politechniki Śląskiej,
- 15) zapraszając uczestników procesu kształcenia do udziału w badaniach naukowych, uwidacznia ten udział w dokumentacji wyników badań i publikacji oraz respektuje ich partycypację w ewentualnych honorariach,
- 16) kształtuje wśród uczestników procesu kształcenia podstawy odpowiedzialności za środowisko społeczne i środowisko naturalne.

Rozdział 6

Nauczyciel akademicki jako uczestnik życia publicznego

§ 9

Nauczyciel akademicki jako uczestnik życia publicznego reprezentujący Politechnikę Śląską:

- 1) dba o to, aby wyniki jego badań naukowych służyły społeczeństwu, upowszechniając rzetelne wiadomości o osiągnięciach nauki, którą reprezentuje,
- 2) nie wypowiada się w życiu publicznym i społecznym w sposób sprzeczny lub podważający wiarygodność wiedzy przekazywanej w procesie kształcenia,
- 3) stając się uczestnikiem wymiany poglądów na forum publicznym, w mediach, w tym mediach społecznościowych, stosuje się do zasad i postanowień Kodeksu etyki nauczycieli akademickich Politechniki Śląskiej,
- 4) ma na względzie podwyższenie poziomu powszechnego zrozumienia osiągnięć nauki,
- 5) podejmuje się opracowania opinii, recenzji lub ekspertyzy jedynie w zakresie swojej specjalności, opierając się na ustaleniach naukowych oraz pełnym rozpoznaniu istotnych faktów i okoliczności,
- 6) nie poświęca zasady rzetelności i uczciwości naukowej dla osiągnięcia własnych celów i korzyści w życiu publicznym,
- 7) pełniąc funkcje publiczne na stanowiskach państwowych lub samorządowych oraz w innych instytucjach i organizacjach hołduje wartościom i zasadom etycznego postępowania nauczyciela akademickiego.

Rozdział 7

Przepisy końcowe

§ 10

W sytuacjach nieuwzględnionych w niniejszym Kodeksie nauczyciel akademicki powinien postępować zgodnie z przepisami ustawy, o której mowa w § 2, Statutem Politechniki Śląskiej, uchwałami i zarządzeniami organów Uczelni, poleceniami przełożonych oraz powszechnie uznanymi tradycjami i dobrymi obyczajami akademickimi.